

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДОМ НАРОДА
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

Зajедничка комисија за одбрану и безбједност
Босне и Херцеговине

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

DOM NARODA
PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM

Zajednička komisija za odbranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine
Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine

Broj: 03/1-50-14-7-10/24
Veza broj: 03/1-50-18-942/24
Sarajevo, 4.6. 2024.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 16-10-2024

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj

ČLANOVIMA ZAJEDNIČKE KOMISIJE ZA ODBRANU I SIGURNOST BiH:

JASMINU IMAMOVIĆU, MARINI PENDEŠ, RADOVANU KOVAČEVIĆU, DARKU BABALJU, MILANU DUNOVIĆU, SLAVKU MATIĆU, SANJI VULIĆ, ŠERIFU ŠPAGI, KEMALU ADEMOVIĆU, SREDOJU NOVIĆU, ZENKU ĆOSIĆU, SAFETU SOFTIĆ

PREDMET: Informacija o Godišnjem sastanku predstavnika komisija za odbranu i sigurnost parlamenata zemalja Jugoistočne Evrope, Sarajevo, 12. i 13. juni 2024.

U organizaciji Regionalnog centra za sigurnosnu saradnju u Jugoistočnoj Evropi (RACVIAC), Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovni, Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH te Centra za upravljanje sektorom sigurnosti (DCAF) iz Ženeve, u Sarajevu je 12. i 13. juna 2024. održan Godišnji sastanak predstavnika komisija za odbranu i sigurnost parlamenata zemalja Jugoistočne Evrope. Godišnjem sastanku prisustvovali su: predsjedavajući Zajedničke komisije Jasmin Imamović, njegovi zamjenici Marina Pendeš i Radovan Kovačević, kao i članovi Zajedničke komisije: Kemal Ademović, Zdenko Ćosić, Safet Softić i Šerif Špago. Godišnjem sastanku prisustvovali su i parlamentarni vojni povjerenik BiH Boško Šiljgović kao i Gordana Živković, sekretarka Doma naroda PSBiH.

Predsjedavajući Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH Jasmin Imamović otvorio je dvodnevni regionalni sastanak parlamentaraca, prvi u ovom formatu nakon pauze od pet godina uzrokovane pandemijom COVID-a 19.

Imamović je naglasio da Godišnji sastanak predstavlja priliku za razgovor o trenutnim aktivnostima parlamentarnih tijela koja se bave demokratskim i civilnim nadzorom u sektorima odbrane i sigurnosti, kao i za razmjenu mišljenja o mogućnostima unapređenja regionalne i bilateralne saradnje parlamentarnih komisija, parlamenata i zemalja regiona Jugoistočne Evrope.

Učesnike sastanka u ime Parlamentarne skupštine BiH pozdravio je predsjedavajući Doma naroda PSBiH i član Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH Kemal Ademović /u prilogu pozdravno obraćanje/, koji je ocijenio da je sastanak organiziran u pravo vrijeme, kada je, kako je rekao, više nego ikada potreban i regionalni i bilateralni dijalog. Naglašavajući kako nema alternative dijalogu i razgovorima, Ademović je izrazio uvjerenje da će ovaj sastanak proći u duhu razumijevanja i međusobnog uvažavanja i da će biti podsticaj za daljnje unapređenje regionalne saradnje.

Ademović je naglasio da se većina zemalja regiona, zajedno ili pojedinačno, bore da ispune uslove na putu ka članstvu u Evropskoj uniji, te izrazio nadu da će cijeli region, u konačnici, biti dio velike evropske zajednice.

U pozdravnom obraćanju direktor RACVIAC-a ambasador Constantin Mihail - Grigorie zahvalio se Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost BiH na izvanrednom poslu pripreme i organizacije ovog događaja, tokom kojeg će se, kako je rekao, razmijeniti mišljenja i najbolje prakse u parlamentarnom nadzoru nad sektorima odbrane i sigurnosti, te suočiti i sa izazovima stabilnosti i sigurnosti koje donose rat u Ukrajini i na Bliskom istoku, migracije, kriminal, korupcija, trgovina ljudima i pitanje cyber sigurnosti.

Pozdravljajući učesnike sastanka, šef Misije OSCE-a u BiH ambasador Brian Aggeler založio se za stalno jačanje parlamentarne kontrole nad sektorima odbrane i sigurnosti, naglasivši da snažan parlamentarni nadzor može osigurati efikasnost, odgovornost, te poštovanje zakona i zaštitu ljudskih prava u ovim sektorima. Ambasador Aggeler podsjetio je na to da se ove godine obilježavaju tri decenije od usvajanja OSCE-ovog Kodeksa ponašanja, koji predstavlja normativni okvir parlamentarnog nadzora u sektorima odbrane i sigurnosti i o kome će se razgovarati i u sklopu jedne od sutrašnjih sesija Godišnjeg sastanka.

Dnevnim redom sastanka je predviđeno da se u dva dana, u odvojenim sesijama, razgovara o trenutnom stanju i dobrim praksama u parlamentarnom nadzoru odbrambenog i sigurnosnog sektora, uloži parlamentarne diplomatije u jačanju regionalne sigurnosti i mira te o OSCE-ovom kodeksu ponašanja kao okviru za demokratski nadzor.

U okviru Prve sesije pod nazivom „Parlamentarni nadzor sektora za odbranu i sigurnost – trenutno stanje i dobre prakse“, aktivnosti Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH predstavio je predsjedavajući Zajedničke komisije Jasmin Imamović, koji je govorio o aktivnostima Zajedničke komisije (obraćanje u prilogu), posebno o terenskim posjetama i obilasku jedinica i komandi Oružanih snaga BiH i policijskih agencija iz sastava Ministarstva sigurnosti BiH, te praćenju stanja ljudskih prava u Oružanim snagama BiH kroz tijesnu saradnju s Uredom parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, kao dobrim praksama u radu Zajedničke komisije.

Učesnicima sastanka obratila se i koordinatorica programa DCAF-a Franziska Klopfer, koja je govorila o dugogodišnjoj podršci njene organizacije parlamentarnim komisijama i dijalogu u regionu, kao i o upravljanju i nadzoru u oblasti cyber sigurnosti.

Ona se osvrnula na pozitivne prakse u parlamentarnom nadzoru sektora odbrane i sigurnosti u regionu jugoistočne Evrope. Osvrnula se na aktivnosti i iskustvo ženevskog DCAF-a u razvijanju regionalnog parlamentarnog dijaloga. Naglasila je značaj posvećenosti institucija, zakonodavne i izvršne vlasti sigurnosti građana i uspostavi efektivnog sektora sigurnosti kao i pravosuđa.

Naglasila je i značaj cyber sigurnosti te niz drugih elemenata koji čine parlamentarni nadzor efikasnijim u toj oblasti.

Nakon uvodnih izlaganja, predstavnici komisija za odbranu i sigurnost parlamenta zemalja Jugoistočne Evrope su prezentirali trenutne aktivnosti, dobre prakse i probleme u svom radu. Kroz raspravu svih učesnika imali smo priliku čuti:

- dobre prakse u raspravi o sigurnosnoj i odbrambenoj strategiji te je istaknut značaj kontakta s građanima,
- potrebu stvarnog parlamentarnog nadzora nad sistemom odbrane i sigurnosti,
- čuli smo i o visokom stepenu rizika i mogućnosti cyber napada zbog digitalne agende,

- naglašen je značaj međudržavne i međususjetske saradnje u procesu pristupanja EU kroz podsticanje dijaloga u regionu,
- izraženo je uvjerenje da će sve zemlje regiona učiniti dodatne napore u osiguranju vladavine prava te da će se intenzivirati dobra bilateralna saradnja i regionalna saradnja u sprečavanju ilegalnih migracija te da ćemo živjeti u miroljubivom okruženju,
- naglašen je značaj parlamentarne demokratije, značaj rada anketnih odbora, značaj kontrole trošenja budžetskih sredstava te održavanje sjednica komisija van sjedišta što je prilika za dodatna saznanja i upravljanje procesima parlamentarnog nadzora,
- istaknuta je potreba saradnje s međunarodnim organizacijama i institucijama koje su spremne podržati proces transfera znanja i dobrih praksi.

Prva sesija je pokazala da su zakoni i poslovnici parlamenata kojima se uređuje parlamentarni nadzor urađeni na osnovama koje su definirane u dokumentu Kodeksa OSCE-a u izvršavanju vojno-političkih obaveza. Reformski procesi, koji su imali vrlo značajne efekte i na parlamentarna tijela, dali su u cjelini dobre rezultate. Kada je u pitanju sektor odbrane, aktualna su sljedeća pitanja:

- odbrambene i sigurnosne politike,
- pitanja vezana za budžete u oba sektora. Insistira se na transparentnosti u trošenju budžetskih sredstava što je obaveza koja je primarno istaknuta i u OSCE-ovom kodeksu,
- usklađivanje legislative s potrebama i realnim promjenama u sektoru odbrane i sigurnosti,
- očito je da je u pojedinim zemljama regiona sve manji interes za profesije u uniformi. Razlozi su brojni, ali sigurno je najveći problem u standardu i visini plaća.

Prvi radni dan je završen Drugom sesijom pod nazivom „Uloga parlamentarne diplomatije u jačanju sigurnosti i mira u Jugoistočnoj Evropi“, koju je moderirala dr.sc. Dana Luša, vanredna profesorica na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Zagrebu.

Ona je napravila pregled trenutne političke situacije i ukazala na moguće izazove koji u ovoj godini mogu uticati na politiku EU, a koja se ogleda kroz:

- izbore za Evropski parlament,
- izbore nacionalnih parlamenata velikog boja zemalja EU,
- predsjedničke izbore u SAD-u,
- porast uticaja desnice u Evropi proizvodi različita viđenja kako za evropsku sigurnost tako i za funkcioniranje EU,
- rat u Ukrajini i na Bliskom istoku.

O ulozi parlamentarne diplomatije u jačanju sigurnosti i mira u Jugoistočnoj Evropi govorila je Zdravka Bušić, poslanica u Hrvatskom saboru i predsjednica Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Ona je u svom izlaganju naglasila:

- potrebu razvijanja komunikacije među parlamentima i značaju parlamentarne diplomatije
- naglasila je još jednom izazove s kojima smo svi suočeni kao što su: klimatske promjene, migracije, rat u Ukrajini i na Bliskom istoku.
- naglasila je stav i podršku Republike Hrvatske da se susjedne zemlje trebaju pridružiti EU.

U daljnjoj raspravi, tokom koje su učesnici iznijeli različita mišljenja, konstatirano da ima puno tema o kojima treba razgovarati i otvoriti ih. Bilateralna saradnja je posebno bitna u regionu. Primjer za rješavanje problema na bilateralnom nivou su izazovi koji su se javljali i još uvijek javljaju vezano za migrantsku krizu. Brojni su sigurnosni izazovi koji su produkt migrantske krize. Parlamenti imaju ogroman kapacitet za intenziviranje dijaloga u regionu. Ovaj sastanak je samo potvrda potrebe za susretom i dijalogom.

Drugi dan zasjedanja, 13. 6. 2024., otvorila je Marina Pendeš, prva zamjenica predsjedavajućeg Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH, koja je prezentirala sažetak prve i druge druge sesije, koje su relizirane prvog radnog rada Godišnjeg sastanka /prilog izlaganje Marine Pendeš/.

U svom izlaganju i sumiranju onoga što je rečeno u prve dvije sesije Marina Pendeš je navela da je prvi radni dan Godišnjeg sastanka, bez obzira na izazove i različite tonove s kojima smo bili suočeni, bio je produktivan. Izrazila je uvjerenje da su sigurnost i stabilnost regiona i svih zemalja cilj svakog od nas. Od sigurnosti i stabilnosti zavisi ekonomski razvoj i napredak na evropskom putu država koje su kandidatkinje za članstvo u Evropskoj misiji.

Ukazala je na činjenicu da živimo u kompleksnom i izazovnom vremenu sa aspekta sigurnosti (pandemije, rat u Ukrajini, napad Hamasa na civile u Izraelu i odgovor Izraela u pojasu Gaze, ilegalne migracije i sl.), te da je, s ciljem bolje i efikasnije saradnje, iskazana potrebu za:

- čestim bilateralnim sastancima,
- razmjenom iskustava i pozitivnih praksi,
- naučenim lekcijama,
- edukacijom u oblasti parlamentarne i javne diplomatije,
- ažuriranjem sigurnosnih i odbrambenih politika kao ključnim dokumentima na bazi koji bi se definirale smjernice djelovanja,
- isticanjem otvorenih pitanja i predlaganjem rješenja.

Trećom sesijom pod nazivom: "OSCE-ov Kodeks ponašanja kao normativni okvir parlamentarnog nadzora nad odbranom i sigurnošću" moderirao je Thomas Buch, zamjenik šefa Misije OSCE-a u BiH, koji je u obraćanju naglasio značaj primjene OSCE-ovog Kodeksa kao normativnog akta.

Uvodničar je bila Laura Mueller iz Sekretarijata OSCE-a, Forum za sigurnosnu saradnju, koja je prezentirala sadržaj OSCE-ovog Kodeksa.

Prvo obraćanje o temi: OSCE-ov Kodeks ponašanja kao normativni okvir parlamentarnog nadzora nad odbranom i sigurnošću imao je Radovan Kovačević, drugi zamjenik predsjedavajućeg Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH i član Delegacije PSBiH u PSOSCE-a /prilog obraćanje Radovan Kovačević/.

On je naglasio da Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH radi na brojnim aktivnostima koje su vezane za primjenu OSCE-ovog Kodeksa ponašanja u vojnopoličkim aspektima sigurnosti i svake godine neposredno priprema elemente koji se šalju u Sekretarijat OSCE-a u Beču, a koji se odnose na Parlamentarnu skupštinu BiH, Zajedničku komisiju za odbranu i sigurnost BiH i Ured parlamentarnog vojnog povjerenika BiH.

Koz parlamentarnu saradnju, kroz susrete kakav je ovaj treba učiniti sve da se preventivno djeluje i da se rješavaju problemi koji su vidljivi i u sektoru odbrane i sektoru sigurnosti. Na to nas obavezuje OSCE-ov Kodeks. Prevencija mora biti prepoznatljiva. Ono što se može učiniti je sljedeće:

- harmonizirati standarde u poslovima i aktivnostima demokratskog nadzora nad sektorom sigurnosti,
- unaprijediti komunikaciju između parlamenata i parlamentarnih tijela, što se i čini održavanjem ovog godišnjeg sastanka,
- ohrabriti one koji postižu dobre rezultate i doprinose da prostor jugoistočne Evrope bude siguran,
- nastojati pomoći jedni drugima u poboljšanju legislative u oblasti koja tretira prevenciju i borbu protiv terorizma,
- unaprijediti međusobnu saradnju koja ima cilj da otklanja uočene slabosti u radu parlamentarnih komisija, posebno kada je u pitanju neposredni rad na terenu s policijskim agencijama gdje Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH ima veoma dobre rezultate,
- uspostaviti i jačati regionalne mreže saradnje parlamentarnih komisija zemalja jugoistočne Evrope .

Nakon uvodničara i govornika, predstavnici komisija iz 11 Evrope su prezentirali primjenu OSCE-ovog Kodeksa ponašanja u vojnopoličkim aspektima sigurnosti i ispunjavanje obaveza u svojim zemljama.

Nakon treće sesije, održana je Završna sesija, kojom je moderirao Nikola Suić iz RACVIAC-a. On je zahvalio svim učesnicima na aktivnosti kao i organizatorima i suorganizatorima.

Mateusz Lempkowski, Odjel za sigurnosnu saradnju Misije OSCE-a u BiH, zahvalio se učesnicima. Rekao je da je bila čast biti suorganizator ovom događaju. Ukazao je na to da su se učesnici skupa dotakli široke lepeze događaja, te da razmjenjene mišljenja nisu uvijek ugodne, ali su nužne. Saradnja na stabilizaciji mira i sigurnosti i prevencija u regionu je obaveza svih zemalja. OSCE-ov Kodeks vrlo bitan, a parlamentarni nadzor je neizostavan dio civilne kontrole. Naglasio je da je ovo ponovni zamajac i da iduće godine treba ponovo organizirati godišnji sastanak.

Direktor RACVIAC-a N.J.E. Ambasador Constantin Mihail Grigorie i predsjedavajući Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH Jasmin Imamović izrazili su zadovoljstvo organizacijom Godišnjeg sastanka.

Istakli su da su vrlo ponosni da je ova aktivnost partnerski realizirana. Zahvalili su se svim učesnicima i organizatorima. Naglasili su da su diskusije donijele dodatnu vrijednost. Još jednom je naglašeno da ovakvi sastanci daju puni doprinos razvoju regionalne saradnje i izražena je želja da se nastavi s ovom važnom harmonizacijom odnosa u prostoru Jugoistočne Evrope kroz ovakve sastanke i u budućnosti.

U radu skupa je sudjelovalo 56 učesnika. Učestvovali su predstavnici parlamentarnih komisija za odbranu i sigurnost Bosne i Hercegovine, Albanije, Hrvatske, Srbije, Sjeverne Makedonije i Kosova*.

*Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i u skladu je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244 i odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

Predsjedavajući Zajedničke komisije
Jasmin Imamović

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a